

דף כ"ד. מפשה שבו שנים ואמרו ראיתו שחית גבורה וערבות במעמד וכו' הנה על וזה המענה כתב הרמב"ם ז"ל דל"א להיות מלאות זו בעולם שחתרה השנה בשחיתות והודעה בגרמיה זו ביום, ומה שקבע ר"ג שדורות הוא ששכסו רחמים הלכנה בערבית ה"ח חמה, ומה שאמרו שרחו השנה בשחיתות בעשות דמה כהם שחשבו שזה נכנה ונחמה חיה לנכח. ומ"ש ר"י בן מרי עדי שקר הם מפני ששנה חידו בלואו החודש ורחם לפי החשבון של אותו החודש א"א שחתרה הלכנה בלואו העולה בערבית. ונגד ר"ג שזה הכלל שיש להם בתחבון אינו מוחלט אלא לפעמים בא בקבירה ודומן לפי חשבון אותו החודש החמשה הלכנה בערבית של אותה הלילה, ולפ"ו של אותה ערות השנה ר"ג לא היה שוט ערשור וההדר מן הכחמים אחר שהידר להם הקבלה שקבל מחבובו והסביר להו עממא, מיהו לפי מ"ש הרמב"ם בן יהודה מספר אמונה חכמים שמוכן אחד היצי שבעיר אחת בספרד נחלה לגבה השנה בשחיתות והשנה בערבית וכו' שרחו גדולי חכמי המוכנים ראהו ו' שא"ל לחלות אותה בעשות כי הרואין חכמים גדולים הן בתכונה וא"א שיעשו בראייתם, לכן הוכרחו לעיין היטב בדבר זה, ואחר שמוק שיעשו בעלו שדורא אפשר לאשכחן, ויוד שני חכמים גדולים בתכונה שהיו בזמן ההוא הסכימו שגם בירושלים אפשר שזדומן כך השנה בשחיתות והשנה בערבית, ואחר מהם עשה פסק אריך בראיות על הדבר הזה, לכן מוכרח לומר כי נעשה זה מרבית גדולי הרמב"ם ז"ל אשר הלכו שא"ל להיות כך בעולם וכתב וז"ל שזה מן המעשה בתכלית המעשה לא יחזיק בשום פנים, ואין מחזיקין זה אלא אדם עם הארץ עשה בתכלית המעשה לא יריגין מן הגלגל אלא כמו שירגיש השור והחומר כנו' בשיעורו במשנה. והנה בורה יש להפוך על מ"ש בספר אמונה חכמים ה"ט מדברי חכמי התוספות שהסכימו דיש מלאות זו והמה ראו בעיניהם דבר זה ולא היו שורים ותומכים בתכונה זו, ויוד עשו הכוחות ורואות להם, ובדבריהם איכא חל חיו ופא שמע:

עוד כתב הרמב"ם ז"ל בפירוט מהנה מ"ל ואמרו ראיתו בזמנו ובליל ערשור לא נראה, לפי שכן ראוהו ליל שלשים ולא ראוהו ליל שלשים ואחד, והיה החשבון מחייב ראיתו ליל שלשים כאשר נתנו העיקר וזמן הדין להאמינם לפי שהעידו בראיה בעת הראיה. ואומרים לא ראוהו בליל השנים אין אמתו חוששין לזה ולא יחייב אותם בשום דבר כי שמוח חששה ראיתם או כשהו ערפל ואינם מרגישים בו ע"כ. ולפ"ו ערשור רבי דודא היה כיון דלא נראה בליל ל"א, א"כ ודאי עדות הראיה שראוהו בליל שלשים אינה כלום, דממלא או מעידים על אשה שילדה ולאחר כרעיה בין שיעה, דממלא שלא נראה בליל ל"א א"כ ודאי לא נולד ביום שלשים. וזו הקבלה שהעיד ר"ג שקבל מחבובו לפעמים בא בברכה לא שיעה לעדות זאת אלא זו שיעה לאותה עדות שהעידו שראו השנה בשחיתות בבורח והשנה ערבית במעמד, וכאשר כתבו ורק על עדות זו ערשור ר"ד ורבי"ח מכת הסברה שלא נאמין לעדות של או שאמרו ראוהו בליל שלשים לעשות ר"ה ביום שלשים ומוכרח לעשות ר"ה בליל ל"א, אך ר"ג כיון שראה שלפי החשבון ששנה לו בראות החודש נראה שראו לעשות ר"ה ביום שלשים סמך על עדות זו שאמרו ראוהו בליל שלשים ולא תז להכחיש דבריהם מכת שאמרו לא ראוהו בליל ל"א כי אמר אולי חלשה ראיתם בליל השנה או ערפל כשהו נמ"ש הרמב"ם ז"ל:

דף כ"ה. ואמרו א' מאמר מה הם שהימים הראשונים היו טובים מאד. קשא כיון שהביא פסוק תורה אמאי הולך להביא פסוק זה מקהלת. וז"ל בס"ד

רמז לפי דרכו ענין אחר, דלרז"ל כי הגאולה תהיה בזכות יו"ט **לדיוקם שש מספר גאולה**, והוא דליתא בחולין דף ל"ב מ"ש בדיושע חומר ולקח שעורים או מ"ה לדיוקם שהעולם מתקיים בהם, דחומר הוא שלשים סאין, ולתקן ט"ו סאין ע"ש, וליחא בגמרא שאמר החכם אני בריה וחבירי בריה, ופרשתי בס"ד הכונה בר י"ה דהלדיוק נקרא בר י"ה, כמ"ש אספרה א' חק ה' אשר לי בני אחי אני היום ילדתיך, וכן תרגומו בר, ולכן או המ"ה לדיוקם נקראים בריה שהוא בר י"ה, ופרשתי מספר מ"ה לדיוקם ההם רמזים בלואו מ' של אלא ביתא, כי אות מ' הוא טוב וכתוב אמרו לדיוק כי טוב, וידוע כי אות מ' במספר הקדמי כזה אבנ"ד הו"ח ע' עולה מספר מ"ה, נמלא מ"ה לדיוקם שכל אחד נקרא בריה שהוא בר י"ה רמזים בשם טבירה שהוא ט' בריה, דהיינו מ"ה לדיוקם הרמזים בלואו ט' שכל אחד נקרא בריה שהוא בר י"ה, ולכן א"ר יוחנן על טבירה ומשם עתירין ליגל, כלומר בזכות מ"ה לדיוקם הרמזים שם דהיינו בשם טבירה שהוא ט' בריה עתירין ליגל, דהגאולה שהיא מספר מ"ה תהיה בזכות מ"ה לדיוקם. וזוהו יובן בס"ד העשם דליתא בפרקי ר"א שהגאולה העתידה להיות בב"א תהיה בלואו לר"י דמגלף, והיינו כי אות לר"י דמגלף הוא אות ט' בלואות **שחיתות** מן **אות ד'** ויצינו **למנוח שחיתות** בזכות מ"ה לדיוקם הרמז מספרם בלואו ט' כאמור:

דף ל"ב. רב יוסף אמר כנגד עשרת הדברות. בסה"ק בן יהודה פרשתי בס"ד, הא דנקיט דברי רב יוסף קודם דברי רבי יוחנן משום דרב יוסף קאמר כנגד עשרה הלולים, ומה שעם הוא זה, אלא היינו משום דעשרה הלולים הם כנגד עשרת הדברות, ונמלא גם לרבי לוי מה שאנו אומרים עשרה מלכיות יום זה הם כנגד עשרת הדברות ע"ש, ובאין אפרש בס"ד טעם לדבר זה, מאמר דכונת רבי לוי הוא כך, הול"ל להדיה כנגד עשרה דברות ולמה נקיע עשרה הלולים, וגרסה היינו עממא דלא נקיע רבי לוי להדיה כנגד עשרת הדברות משום דחש לתרעומת המינין שרואין שאנחנו עושין זכר לעשרת הדברות ביום זה היקד ונעלה מאד, ואמרו לו עשרה הדברות הן עיקר והשאר ח"ו אין בהם ממש, כי מהאי עממא ביטלו דו"ל קריאת עשרת הדברות שהיו מנהגין לקרואם בתורת חובה בכל יום כמו

ק"ש, ולא א"ר לוי כנגד עשרה הלולים להסחור הטעם כי לגבי דיון ידעין טעם עשרה הלולים הוא כנגד עשרת הדברות, וא"כ כלא אמר להדיה טעם העשרה מלכיות הוא כנגד עשרת הדברות:

דף ל"ג. הולך לפרש שנאמרו למשה בטיני, ז"ל בס"ד לומר דאין בגופן של עשרת הדברות הפרש בינים לבין שאר מקראות התורה, ורק זו בלבד, דלא העשרה נאמרו לישראל במעמד הר סיני שנאמרו למשה בטיני לעני כל ישראל, והשאר לא שמעו ישראל במעמד הר סיני, אלא אמרם מרע"ה להם מפי הגבורה כל דבר ידבר בעת אחד, וזמן אחד, אך מזה גופן אין הפרש אלא לו ואל דברי אלהים חיים:

דף ל"ה. אלא עש בשבועות מ"ט משום דאיינו במלאכה. עיין מ"ש בס"ד בסה"ק בן יהודה, דמה שזכרים גם העם שבשעות צברת כהנים אינו ע"פ הדין בדיו ארס, אלא רק הוא כפי דיו שנים דאונסא כמאן דעביד הוא בד"ש, ואין זה אלא ע"פ מדת החסד, כי לפי מדת הגבורה לר"י שיהנהגו עם האדם כפי דיו ארס, וידוע מי שעובר את הש"ס מאהבה יתנהגו עמו בב"ד של מעלה במדת החסד מדה כנגד מדה, אבל העובר מיראה יתנהגו עמו במדת הגבורה, ולפ"ו מה שזכרין גם עש בשבועות צברת כהנים הכל הוא בעבור שעובדין את הקב"ה מאהבה. וזוהו יובן בס"ד טעם הצרכה שמצרכים הכהנים אשר קדשו בקדושתו של אהרן וזוהו לבדך את עמו ישראל באהבה, חיות את לשון ימר, אך בזה האת לרבות עם שבשעות ואלו זכרים מלך האהבה שהם עובדים הסי"ת מאהבה:

ובזה יובן בס"ד העשם מה שיכולין הכהנים לבדך את ישראל בכמה מיני טובה צבת אחת כי צברת כהנים יש צברות הרבה על שמירה ועושר ומוזנות וחכמה ושלוש, ואין ק"ל אין שואין צ' מיני שאלות צבת אחת מן השמים, אך כתבו המפרשים דאם האדם עובר את ה' מאהבה יוכל לשא כמה שאלות צבת אחת. וזוהו פרשתי בס"ד מאמר התנא כל הלומד תורה לשמה וזכה לדרבים הרבה, דהיינו לומד לשמה שלא ע"מ לקבל פרס, א"כ נמלא הוא עובר מאהבה, וע"כ זוכה לדרבים הרבה בתפילתו שיוכל לשא שאלות הרבה צבת אחת על כמה מיני טובה ורחמים:

פרק רביעי.

דף ל"א. א"ר יוחנן ומשם עתירין להגל. כ"ל בס"ד רמז